

Stop slaveri!

ARBEJDER MUSEET

WWW.ARBEJDERMUSEET.DK

RØMERSGADE 22, 1362 KØBENHAVN K

Særudstilling på Arbejdermuseet 31/3 2017-2/4 2018

Afreportering

Rikke Lie Halberg

August 2018

1) Resumé	3
2) Formål og baggrund	3
3) Projektets indhold og aktiviteter	3
A) Særudstilling	3
B) Undervisning	4
C) Arrangementer og aktiviteter	4
Skiftende kurateringer i særudstillingens nutidsafsnit	4
Kuratering #1: Fairtrade #demderhandler	5
Kuratering #2: Danwatch Hvor går grænsen?	5
Kuratering #3: HopeNow i samarbejde med ImmigrantART disEMPOWERMENT	6
Kuratering #4: 75 elever skabte FRIHED! LIGHED! & BØRNESLAVERI?	6
Aktiviteter og events	7
Udstillingsåbning: Stop slaveri!	7
Morgenbriefing: Modern slavery in global supply chains	7
Udstillingsåbning: Hvor går grænsen?	7
Samtalesalon: Fair Fashion	7
Artists' Talk: I AM Queen Mary	7
Udstillingsåbning: disEMPOWERMENT	8
Undervisningsevent: Moderne slaveri – det har vi da ikke i Danmark?	8
Udstillingsåbning: FRIHED! LIGHED! & BØRNESLAVERI?	8
Stop slaveri! for teens: Omvisning	9
Undervisningsevent: Unge Stemmers aktion i Stop slaveri!	9
D) Øvrige formidlingstiltag	9
Historieformidling	9
Omvisninger for kolleger fra ind- og udland	9
Outreach	10
Artikler	10
Stop slaveri! Som studie- og forskningsobjekt	11
4) Målgrupper	12
5) Kommunikation	12
Film	12
Presseklip	13
6) Organisering og ressourcer	14
7) Tidsplan	15
8) Økonomi	15
9) Projektets målsætninger	16

1) Resumé

Arbejdermuseets særudstilling *Stop slaveri!* blev vist i perioden 31/3 2017 - 2/4 2018. Arbejdet med udstillingen kan deles op i fire faser:

- 1: Projektering (medio november 2015 - ultimo maj 2016)
- 2: Udvikling (primo juni 2016 - medio februar 2017)
- 3: Produktion (medio februar - ultimo marts 2017)
- 4: Vedligeholdelse og udvikling af nye aktiviteter (primo april 2017 - ultimo marts 2018).

2) Formål og baggrund

Arbejdermuseet ønskede med særudstillingen *Stop slaveri!* et bredt perspektiv på den historiske og nutidige kamp mod slaveri for at understrege de mange forskellige tilgange til at modarbejde tvangsarbejde og slaveri før og nu. Museet ville med det forskningsbaserede udstillings- og undervisningsprojekt *Stop slaveri!* sætte fokus på Danmarks koloni- og slaverihistorie i Dansk Vestindien, og samtidig vise, at kampen mod tvangsarbejde, slaveri og andet ufrit arbejde ikke er et overstået kapitel, men et særdeles påtrængende og aktuelt problem.

Museets bygning i København, Arbejdernes Forenings- og Forsamlingsbygning fra 1879, er i sig selv udtryk for en bestræbelse på at skabe en platform for demokratisk deltagelse og meningstilkendegivelse. Med sit udgangspunkt i den danske og internationale arbejderbevægelses arbejde for lige vilkår har museet en grundlæggende interesse i at arbejde for, at forskellige befolkningsgrupper kan give deres mening til kende.

3) Projektets indhold og aktiviteter

A) Særudstilling

Særudstillingen fyldte Arbejdermuseets særudstillingslokaler på 470 m² og bestod af 7 afsnit med skiftende temaer om slaveri før og nu.

Indlånte genstande og arkivalier fra følgende institutioner:

- Cathrinesminde Teglværksmuseum
- Det Kongelige Bibliotek
- Designmuseet
- Greve Museum
- Museet for Søfart
- Museum Lolland Falster

- Nationalmuseet
- Rigsarkivet

Stop slaveri! var en forskningsbaseret udstilling, og byggede på den nyeste viden om slaveri før og nu. Projektets medarbejdere deltog i konferencer og indgik i faglige netværk med relevans for udstillingen, ligesom faglig sparring og videndeling med relevante institutioner og fagpersoner indgik i udviklingsarbejdet.

B) Undervisning

Der blev udviklet et undervisningsforløb og et omfattende undervisningsmateriale til udstillingen. Forløbet på museet varede 90 minutter og indeholdt øvelser med plads til individuel refleksion, gruppearbejde samt peer-to-peer-formidling. Forløbet vægtede historisk og nutidigt slaveri ligeligt, og indeholdt meta-diskussioner om frihed og ufrihed før og nu. Desuden har skoletjenesten på Arbejdermuseet gennemført undervisningsevents, specialforløb, valgfag, teen-omvisning samt en pop up i forbindelse med Stop slaveri!.

Derudover har museet stillet ressourcer til rådighed i forbindelse med:

- Samarbejde, sparring med lærere, lærerstuderende, studerende
- Sparring og interviews ifm. opgaver på videregående uddannelser
- Lærerkursus/fyraftensmøde

C) Arrangementer og aktiviteter

Skiftende kurateringer i særudstillingen

Udstillingens nutidsafsnit var designet til at kunne rumme en række skiftende kurateringer skabt i samarbejde med eksterne samarbejdspartnere i løbet af udstillingsåret. Formålet var at inddrage organisationer, eksperter, kompetencer og viden om emnet udefra, og på den måde tilbyde kvalificerede og fokuserede pop up-udstillinger om en række nedslag med tilknytning til moderne slaveri.

Konceptet for genkurateringer var at identificere fire tematikker om moderne slaveri, som siden skulle belyses og udfoldes i partnerskaberne og pop up-udstillinger. Tematikkerne tog udgangspunkt i et ønske om ikke blot at belyse emnet, men også at placere museumsgæsten som mulig aktiv medspiller ved at præsentere en række handlemuligheder for at modvirke og bekæmpe moderne slaveri.

Tematikkerne var udvalgt på baggrund af ILOs overordnede kategorisering af moderne slaveri: Manuelt tvangsarbejde, sex trafficking og børneslaveri. Disse kategorier var i forvejen præsenteret i den faste del af nutidsrummet som tre "frø" i tekst og billeder, der foldede sig ud og blev ekspliciteret på skift. Som udgangspunkt, overordnet og samlende tematik valgte temaet forbruger/producent.

Kuratering #1: Fairtrade *#demderhandler*

Marts – juni 2017

Fairtrade er en international mærkningsordning, der arbejder for, at bønder og arbejdere i nogle af verdens fattigste lande får en mere fair indtægt og bedre arbejdsvilkår. Fairtrade er også en af de ældste og mest udbredte mærkningsordninger.

Stop slaveri! åbnede med en Fairtrade-kuratering, der satte fokus på forbindelsen mellem forbruger og produktion. Udstillingen var enkel i sit udtryk, og indeholdt 3 plancher med infografik. Midt i udstillingsområdet stod en indkøbsvogn fyldt med Fairtrade-mærkede varer, og der var sat en tønde med "demo-skilte" med slogans op. Derudover havde Fairtrade indsamlet brugte punge og tegnebøger, som hang fra loftet som blikfang og som understregede organisationens dobbelttydige budskab "dem der forandrer verden, er dem der handler".

Kuratering #2: Danwatch *Hvor går grænsen?*

Juni-oktober 2017

Danwatch er et prisbelønnet, uafhængigt, undersøgende medie og researchcenter. Gennem undersøgende journalistik belyser og dokumenterer Danwatch strukturelle problemstillinger vedrørende staters, virksomheders og investorers aktiviteter i henhold til internationale konventioner, national lov og CSR.

Genkurateringen *Hvor går grænsen?* præsenterede to af Danwatches aktuelle undersøgelser og satte dem op overfor hinanden. Den ene tog udgangspunkt i undersøgelsen Bitter kaffe fra 2015, som handlede om Danwatches dækning af brasilianske myndigheders labor raids mod kaffefarme, der brugte slavegjort arbejdskraft i kaffeplantagerne. Sagerne handlede om arbejde, der klassificeredes som moderne slaveri af såvel brasilianske myndigheder som verdenssamfundet, herunder ILO. Den anden tog udgangspunkt i en, på det tidspunkt helt ny, undersøgelse af cambodianske tekstilarbejderes arbejdsforhold. Arbejdet blev kaldt "slavelignende" af flere eksperter, men var ikke klassificeret som moderne slaveri af hverken cambodianske myndigheder eller verdenssamfundet. Danwatch stillede de to cases op over for hinanden og belyste derved gråzonerne mellem decideret slaveri, slavelignende forhold og dårlige arbejdsforhold. Udstillingen bestod af tekst, fotos, filmklip og to nøglegenstande: En kaffesæk fra en af de brasilianske kaffeplantager, brugt af slavegjorte kaffeplukkere, og en hængekøje fremstillet af labels i lange strimler, som tekstilarbejderne smugler ud fra

tekstilfabrikkerne og knytter hængekøjer af – til salg, eller til eget brug. Arbejdermuseet fik lov at hjemtage de to genstande efter udstillingsperioden.

Kuratering #3: HopeNow i samarbejde med ImmigrantART *disEMPOWERMENT*

Oktober 2017-januar 2018

HopeNow en officiel aktør under den danske regerings *Handlingsplan til bekæmpelse af menneskehandel (2015-2018)* og har mandat til at identificere ofre for menneskehandel i Danmark. HopeNow er en af de ældste aktører på området, og har i perioden 2007 til 2017 HopeNow ydet støtte til mere end 2000 mennesker. Organisationen tager udgangspunkt i empowerment-begrebet: At støtte og styrke ofre for menneskehandel til at komme ud af det.

HopeNow inddrog organisationen ImmigrantART, et netværk for kunstnere der har det til fælles at de har rødder udenfor Danmark, men af forskellige årsager opholder sig i Danmark. Kurateringen bestod af information, infografik og filmklip om sextrafficking globalt og lokalt. Derudover præsenterede den fem kunstneres værker, som på meget forskellige måder tolkede og repræsenterede forskellige afskygninger af handel med (i dette tilfælde) kvinder.

Kuratering #4: I AM QUEEN MARY

Oktober 2017 - januar 2018

En af nøglegenstandene i *Stop slaveri!* var bronzeskulpturen *Freedom* af den ghanesisk-amerikanske kunstner Bright Bimpong. I låneaftalen var der imidlertid aftale om, at skulpturen skulle udlånes til udstillingen *Bag Guvernørens spejle* i de kongelige sale på Christiansborg slot fra medio september til medio december. I denne periode blev en gipsafstøbning af kunstnerne Jeannette Ehlers og LaVaughn Belle udstillet som midlertidig afløser for *Freedom*.

Kuratering #5: 75 elever skabte *FRIHED! LIGHED! & BØRNESLAVERI?*

Januar – april 2018

Den sidste genkuratering blev til i samarbejde med 75 elever fra Ungecenter2610, Christianshavns Gymnasium og Gefion Gymnasium. Eleverne blev inviteret til at fortolke begrebet frihed i forskellige former og udtryk. Samarbejdsforløbet startede med at eleverne blev inviteret klassevis ind på museet, hvor de deltog i undervisningsforløbet i *Stop slaveri!*. Forløbet indeholder øvelsen ”når jeg hører ordet slaveri, så tænker jeg på...” som de reflekterer over på udvalgte tidspunkter i løbet af de 90 minutter, undervisningen varer. Derefter blev der brugt ekstra tid i nutidsrummet, hvor både moderne slaveri generelt og børneslaveri specifikt blev diskuteret. Eleverne blev i denne sammenhæng stillet overfor opgaven ”når jeg hører ordet frihed, så tænker jeg på...”. Skoletjenestens personale tog efterfølgende på genbesøg i klasserne i løbet af den periode, de arbejdede med deres værker til udstillingen. Målet var at

eleverne gennem oplysning og dialog skulle blive klædt på til at skabe værker med både empati og håb.

Den færdige kuratering bestod af en del med museets egen formidling af emnet skabt på baggrund af UNICEF-rapporten *Uprooted: The growing crisis for refugee and migrant children* fra 2016 samt interview med *social welfare and justice adviser* Roger Pearson fra UNICEFs internationale afdeling. Silhuetter af slavegjorte børn gav mulighed for identifikation med de 10 millioner børn hvis skæbne er en tilværelse som usynligt og skjult offer for slaveri. En kort trailer for filmen "Not my Life" fra 2011 understregede alvoren, aktualiteten og realiteten i problemet. Dette blev bagtæppet til elevernes meget forskellige værker om frihed: Street art, plakater, film, installationer og collager skabte i al sin spraglighed et varmt, smukt og håbefuldt budskab om at slaveri bør stoppes i den fremtid, som først og fremmest tilhører nutidens børn og unge. Udstillingen blev støttet af BUPLs solidaritetspulje.

Kuratering #6: Intervention!

7/3 2018

I marts 2018 inviterede Arbejdermuseet en række aktører, som har arbejdet med kolonialisme, slaveri og diskurs i forskellige afskygninger, til at deltage i en intervention på Arbejdermuseet. Folk fra forskningens verden, kunstens verden og undervisningsverdenen samledes og diskuterede sprogbrug, diskurs og blinde vinkler med udgangspunkt i udstillingsteksterne i Stop slaveri!. Herefter blev det besluttet, at ændre teksterne på 6 forskellige steder i udstillingen, for at skabe ekstra opmærksomhed omkring sprogbrug. Interventionen blev ledsaget af en udstillingstekst og en gæstebog, hvor publikum kunne kommentere udstillingen og de ændringer, der var blevet tilført.

Aktiviteter og events

Udstillingsåbning: *Stop slaveri!*

31. marts 2017

Velkomsttale v/ Arbejdermuseets direktør Søren Bak-Jensen, åbningstaler v/ ILO-repræsentant Rie Vejs Keldgaard og kulturminister Mette Bock. Omkring 450 gæster deltog i åbningen.

Morgenbriefing: *Modern slavery in global supply chains*

1. April 2017

Dansk Initiativ for Etisk Handel holdt deres morgenbriefing om moderne slaveri i globale værdikæder på Arbejdermuseet. France Bourguin, Head of Responsible Sourcing ved DONG Energy, fortalte om udfordringer ved moderne slaveri i virksomhedens kerneforretning. Derudover fortalte Jesper Nielsen, international rådgiver i 3F om fagbevægelsens indsats og

anbefalinger for ophør af moderne slaveri. Museumsinspektør Rikke Lie Halberg introducerede særudstillingen *Stop slaveri!*, som deltagerne havde mulighed for at besøge efter morgenbriefingen.

Udstillingsåbning: Hvor går grænsen?

28. juni 2017.

Velkomsttale v/Arbejdermuseets direktør Søren Bak-Jensen, åbningstale v/ direktør for Danwatch Jesper Nymark. 75 gæster deltog i udstillingsåbningen.

Samtalesalon: *Fair Fashion*

9. august 2017

Under Copenhagen Fashion Week i august 2017 afholdt museet eventet *Fair Fashion* i samarbejde med chefredaktør Louise Voller fra Danwatch, direktør Nina Schriver fra Women at Work Children at School (WAWCAS) og iværksætteren Lis Beck fra Beck & Søndergaard og CraftSisters. CSR, supply chains, udfordringer og muligheder for en mere fair produktion af mode blev sat til debat. Arrangementet foregik i særudstillingens nutidsrum. Der blev sat 35 billetter til salg, og der endte med at være engagerede 43 deltagere.

Artists' Talk: *I AM Queen Mary*

11. oktober 2017

En af nøglegenstandene i *Stop slaveri!* var bronzeskulpturen *Freedom* af den ghanesisk-amerikanske kunstner Bright Bimpong. I låneaftalen var der imidlertid aftale om, at skulpturen skulle udlånes til udstillingen *Bag Guvernørens spejle* i de kongelige sale på Christiansborg slot fra medio september til medio december. I denne periode blev en gipsafstøbning af kunstnerne Jeannette Ehlers og LaVaughn Belle udstillet som midlertidig afløser for *Freedom*. 11. oktober gav kunstnerne en artists' talk om deres arbejde med den kommende 7 meter høje skulptur af oprørslederen bag landarbejderoprøret på St. Croix i 1878, Mary Thomas som vil blive placeret foran Vestindisk Pakhus i København fra og med marts 2018. Talken blev fulgt op af dialog med publikum. Der var sat 20 billetter til salg, og der endte med at være 26 deltagere til arrangementet.

Udstillingsåbning: disEMPOWERMENT

1. november 2017

Velkomsttale v/ museumsinspektør Rikke Lie Halberg, åbningstale v/ projektleder på HopeNow Nicol Savinetti. Direktør for HopeNow, Michelle Mildwater, reciterede Shakespeares sonet #129: *The Expense of Spirit in Waste of Shame*. 103 gæster deltog i udstillingsåbningen.

Undervisningsevent: *Moderne slaveri – det har vi da ikke i Danmark?*

11. januar 2018

Arbejdermuseets skoletjeneste afholdt et undervisningsevent om moderne slaveri og menneskehandel for fire klasser fra udskoling. Eventet blev udviklet og afviklet i samarbejde med HopeNews direktør Michelle Mildwater og menneskerettighedsadvokat Anne Brandt Christensen. Eventet bestod af ekspert-oplæg og en række workshops som belyste forskellige aspekter af menneskehandel: Jura, ansvar og handlemuligheder, forskelle og ligheder mellem slaveri før og nu samt en beregning af hvor mange slavegjorte mennesker, der med al sandsynlighed "arbejder" for en gennemsnitsperson i Vesten. Eventet blev afsluttet med at eleverne producerede en serie placher på baggrund af de forskellige workshops. 75 elever og 6 lærere deltog i eventet.

Udstillingsåbning: FRIHED! LIGHED! & BØRNESLAVERI?

31. januar 2018

Velkomsttale v/ Arbejdermuseets direktør Søren Bak-Jensen, åbningstale v/ elev fra Ungecenter2610 Alejandro Holst. Fairtrade og Amnesty stillede med volontører som fortalte om muligheden for at lave frivilligt arbejde som ung, og Fabeldyret gave en mini-koncert. Søbogaard, Danish Minies og Ben & Jerry's sponsorede udstillingsåbningen med mad og drikke. 146 gæster (børn, unge, deres forældre og øvrige interessenter) deltog i udstillingsåbningen.

Stop slaveri! for teens: Omvisning

4/2 2018

Arbejdermuseets unge stemme, Inga på 13 år, udviklede og gennemførte en særlig omvisning for teenagere i *Stop slaveri!* med støtte og sparring fra medarbejdere i Skoletjenesten.

Undervisningsevent: Unge Stemmers aktion i *Stop slaveri!*

21/3 2018

Skoletjenesten på Arbejdermuseet har indgået partnerskab med Langelinieskolen på Østerbro. Langelinieskolen er Danmarks første UNESCO rettighedsskole, og arbejder målrettet med spørgsmål om menneskerettigheder. Langelinieskolen og skoletjenesten på Arbejdermuseet har sammen udbudt valgfaget Unge Stemmer, og eleverne har arbejdet med demokrati, medborgerskab og rettighedsspørgsmål i skoleåret 2017/2018. *Stop slaveri!* fungerede som fixpunkt for valgfaget, som blev afsluttet med at eleverne lavede en række formidlingsaktioner i udstillingen.

D) Øvrige formidlingstiltag

Historieformidling

Der er i Arbejdermuseets skoletjeneste-regi udviklet 6 kildepakker til undervisning i grundskolens ældste klasser og på ungdomsuddannelser. Kildepakkerne tager udgangspunkt i de 6 nedslag, eleverne møder i undervisningsforløbet på museet og behandler emner som magt, modstand, straf, oprør samt friheds- og lighedskamp. Kildepakkerne består dels af kildemateriale som aldrig tidligere har været brugt eller bearbejdet (hovedsageligt fra Rigsarkivet). Kildepakkerne er ledsaget af en introduktion til materialet samt arbejdsspørgsmål. I den oprindelige projektbeskrivelse var der beskrevet en idé om at tilgængeliggøre Arbejdermuseets og ABAs eget arkivmateriale vedrørende diskussionen om salget af kolonien i 1917, men dette har ikke været muligt.

Omvisninger for kolleger fra ind- og udland

Der har været stor interesse for særudstillingen *Stop slaveri!*, og udstillingen har været besøgt af kolleger fra mange forskellige museer i ind- og udland, herunder:

- The Geffrye Museum of the Home, London
- Aust-Agder Museum og Arkiv, Arendal
- Malmö Museer, Malmö
- Nationalmuseet (projektgruppen bag udstillingen *Stemmer fra kolonierne*), København
- Nationalmuseet (Nyere Tid), København
- Hvalfangsmuseet, Sandefjord

Besøg fra øvrige interessenter og institutioner inkluderer: Dansk Vestindisk Selskab og søsterorganisationen Friends of Denmark; Svensk LO-forbund, Geografforbundet i Danmark m.fl.

Outreach

Der har været interesse for udstillingens kritiske tilgang til koloni- og slaverihistorie samt udstillingens fokus på moderne slaveri, og museets personale har holdt oplæg ved flere lejligheder, herunder:

2. april 2017: *Stop slaveri!*, oplæg under Vestindiske Dage på Københavns Rådhus.

6. maj 2017: *Frihedskamp og lighedskamp i Dansk Vestindien*, oplæg på SFAHs Arbejderhistoriefestival på Arbejdermuseet.

26. oktober 2017: *Slaverihistorie i krydsfeltet mellem kolonial amnesi og kolonial vækkelse*, foredrag på MUSUND-konferencen i Helsingborg.

16. november 2017: *Stop slaveri!* pecha kucha-oplæg på ODMs faglige orienteringsmøde i Vejle.

16. januar 2017: *Dansk Vestindien – det tabte paradis?* oplæg for 6 HF-klasser på KVUC i København.

Artikler

Der er blevet skrevet en række artikler, kronikker og notitser af personale fra Arbejdermuseet i forbindelse med og forlængelse af særudstillingen:

Bak-Jensen, Søren: "Brug historien: Afskaf nutidens slaveri." I: *Kristeligt Dagblad*, 28/3, 2017.

Coley, Bertha Rex & Halberg, Rikke Lie: "Dansk Vestindiens helte og heltinder" I: *Slagmark – Tidsskrift for idéhistorie*, maj 2017.

Coley, Bertha Rex & Halberg, Rikke Lie: "Dansk Vestindien: Kolonial fortid og postkolonial nutid i engelskundervisningen". I: *Anglofiles – Medlemsblad for engelsklærerforeningen på STX og HF*, september 2017.

Coley, Bertha Rex & Halberg, Rikke Lie: "Slaveri, seksuelle overgreb og modstand" I: *Marronage*, marts 2017. Også udgivet som "kabinet-historie" i tidsskriftet *Baggrund* samme måned.

Coley, Bertha Rex & Halberg, Rikke Lie: "The Fireburn Queens fra 1878" I: *Noter – Historielærerforeningens fagblad*, juni 2017.

Halberg, Rikke Lie: "130 years of colonial and postcolonial exhibitions in Denmark about The Danish West Indies". I: *Gränslös - Tidsskrift för Öresundsregionens historia, kultur och samhällsliv*. Centrum för Öresundsstudier ved Lunds Universitet, nummer 9, 2018.

Halberg, Rikke Lie: "Brug historien, brug museet, Stop slaveri!" I: *Noter – Historielærerforeningens fagblad*, juni 2017.

Halberg, Rikke Lie: "Hvem kender H.G. Beenfeldts akvarel "Middagsselskabet"?" I: *Dansk Vestindisk Selskabs medlemsblad Magasinet*. Januar, 2017.

Halberg, Rikke Lie: "Stop slaveri!" I: *Nyt om Arbejdermuseet*, 2/2017.

Stop slaveri! Som studie- og forskningsobjekt

Stop slaveri! Har været genstand for studier af forskellig art, og museets personale har stillet tid til rådighed til interviews og diskussion om såvel udstillingen som det tilhørende undervisningsforløb. Flere studerende fra læreruddannelsen, etnologi, historie, og kulturstudier samt forskere har brugt særudstillingen i deres projekter.

Andersen, Astrid Nonbo: "Blind Angles: Curatorial challenges during the centennial of the Transfer of the Danish West Indies." I: Joyce Apsel (Editor), Amy Sodaro (Editor): *Museums and Sites of Persuasion: Politics, Memory and Human Rights*. Routledge, 2019.

Graugaard, Andreas Sforzini & Westfall, Katrine Lea: *Historiefaget: Et rum for interkulturel undervisning?* Professionsbachelor på UCC Carlsberg, forår 2017.

Hansen, Jesper Ravn:

Hilstrøm, Simon; Hugger, Trine Tind; Jeppesen, Tobias Frej; Keldborg, Aske Elm & Meldgaard, Carina Appelon Lykke: *Hvordan husker vi? Undersøgelse af den museale repræsentation af dansk og Dansk Vestindisk kolonitid*. Bachelorprojekt på RUC, Institut for Kommunikation og Humanistisk Videnskab, forår 2017.

[Hvidme Arkivet](#) har dokumenteret *Stop slaveri!*.

Kortbek, Hjørdis Brandrup & Sørensen, Anne Scott: "Stop slaveri!" I: Henrik Schierning (red.): *Deltagelse som kunst- og kulturformidling*. Samfundslitteratur, 2018.

Povlsen, Ida: *Hvad er på spil i en udstilling? Den kulturhistoriske udstilling Stop slaveri!* Bachelorprojekt på Københavns Universitet, Informationsvidenskab og kulturformidling, forår 2017.

4) Målgrupper

Særudstillingen henvendte sig til følgende fem målgrupper:

- 1: Et generelt historieinteressert publikum, som søger levende og sanselig formidling af forskningsbaseret viden om Dansk Vestindien.
- 2: Dem, der er optaget af kamp mod ulighed og tvangsarbejde, og er engageret i at forbedre forholdene for ufrie arbejdere.
- 3: Udstillingen vil også være relevant for udenlandske gæster med interesse for kolonihistorie, og den vil derfor indeholde både danske og engelske tekster.

4: Grundskolens ældste klasser samt elever på forskellige ungdomsuddannelser, der bl.a. arbejder med merkantilisme, kolonihistorie, menneskerettigheder, menneskesyn mv.

5: Nye brugere som konkrete og aktive medskabere af udstilling m.m. De løbende fornyelser af udstillingen undervejs samt arrangementer, aktiviteter og events vil i udstrakt grad søge at inddrage eksisterende netværk og organisationer, der er engagerede i menneskerettigheder og i at forbedre vilkårene for ufrie arbejdere.

De fem målgrupper er blevet nået i udstillingsperioden. For at prioritere at holde tidsplanen og åbne udstillingen 31/3 2017 var det ikke muligt at nå at oversætte og layoute udstillingsteksterne således at de kunne nå at blive en del af det færdige design i tid til udstillingsåbningen. Løsningen blev at oversætte teksterne og tilbyde udenlandske gæster et separat handout med engelsk oversættelse.

5) Kommunikation

Arbejdmuseet ansatte en kommunikationsansvarlig medarbejder pr. 1. april 2017, og der er blevet samarbejdet strategisk mellem kommunikationsansvarlig, projektleder og projektejer om kommunikation og markedsføring af projektet. Der er blevet produceret to korte film om udstillingen, som primært har fungeret som markedsføring for udstillingen, men som også på længere sigt fungerer som dokumentation af udstillingen. Derudover er *Stop slaveri!* blevet omtalt i en lang række medier.

Film

Arbejdmuseet, 2017: [Stop slaveri!](#)

Arbejdmuseet, 2018: [FRIHED! LIGHED! & BØRNESLAVERI?](#)

Presseklip

Danske Museer 8. februar 2017: ["Arbejdmuseet sætter fokus på nutidens slaveri"](#)

Point of View (POV) 8. marts 2017: ["Fireburn-dronningerne – Danmarks glemte heltinder"](#)

Videnskab.dk 19. marts 2017: ["Salget af Dansk Vestindien endte i politisk fnidder"](#)

Jyllands-Posten 27. marts 2017: ["Der er stadig slaveri i Danmark"](#)

DR 28. marts 2018: ["Historisk Dannebrog klippet i stykker for 100 år siden: Har du en stump?"](#)

Historie Online 29. marts 2017: "[Udstilling om slaveri på Arbejdermuseet](#)"

P1 Eftermiddag 30. marts 2017: "[Moderne slaveri](#)"

GlobalNyt 6. april 2017: "[Fra fortidens frihedstrang til nutidens](#)"

Politiken 22. april 2017: "[Der har aldrig været så mange slavegjorte mennesker i verden, som der er i dag](#)"

Arbejderen 24. april 2017: "[Friheden er endnu ikke vundet](#)"

ILO/50 for Freedom 25. april 2017: "[A journey through past and present-day slavery](#)"

Vesterbro Lokal TV 27. April 2017: "[Stop slaveri!](#)"

Sydsvenskan 18. maj 2017: "[Danmarks kolonialtid är satt under lupp](#)"

Danwatch 2. november 2017: "[Ny udstilling sætter søgelys på menneskehandel](#)"

Socialistisk Arbejderavis 17. november 2017: "[Danmarks kolonihistorie](#)"

Skoletjenesten 29. januar 2018: "[Unge værker bliver en del af udstilling om slaveri](#)"

Rødovre Lokal Nyt 7. februar 2018: "[Frihed, Lighed og børneslaveri](#)"

Folkeskolen nr. 3, 8. februar 2018: "[Stop moderne slaveri](#)"

6) Organisering og ressourcer

Interne ressourcer:

- Direktør Søren Bak-Jensen, projektejer. fra 1. august 2017: Programchef Linda Nørgaard Andersen
- Museumsinspektør Rikke Lie Halberg, projektleder og udstillingsleder
- Scenograf Marianne Hartvig Nielsen, indholdsudvikling og scenografi
- Museumsinspektør Helle Leilund, indholdsudvikling
- Arkivar Ulrich Flaskager Hansen, indholdsudvikling
- UUA Linda Nørgaard Andersen, undervisning (fra 1. August 2017: Rikke Lie Halberg)
- Konservator Pia Christensson, genstandshåndtering
- Samlingsinspektør Thomas Meldgaard, genstandshåndtering
- Historiker Vagn Buchman, research og korrektur
- Studentermedarbejder Kristine Kamp Albæk, arkiv-research og undervisningsudvikling samt undervisning, udvikling og vedligeholdelse efter 1. april 2017

- Praktikant Camillia Theis, indholdsudvikling

Eksterne ressourcer:

- Scenograf Kim Witzel, indholdsudvikling, scenografi, koordinering af udstillingsproduktion
- Historiker Nils Bährenholdt, udstillingstekster om Arbejdsregulativet af 1849 og Tyendeloven af 1879
- Grafiker Caroline Krag, udstillingsgrafik
- Grafiker Katrine Bælum (udstillingsgrafik på 2 genkurateringer)

Produktion:

Scenograf Kim Witzel, produktionsansvarlig
Snedker Rasmus Gulløv, bygger
Scenemester Andreas Vium Bjørn, bygger
Maler Michael Liljekvist, maler
Repro m.v.: Eks-skolens Trykkeri
Folietekst: Skiltebanden

Teknik:

Dennis Pedersen, AV og lys
Robert Pedersen, AV/IT-teknik
Vivi Lønborg Andersen, lys

Undervisningsudvikling:

Linda Nørgaard Andersen, Udviklings- og undervisningsansvarlig
Rikke Lie Halberg, museumsinspektør
Kristine Kamp Albæk, underviser
Engelsk oversættelse:
Bertha Rex Coley

Korrektur:

Vagn Buchmann

Filmen i Frihedsrummet er skabt af House of Real:

Camera & Edit: Alexandra Kristjansen
Sound & Music: Sofia Rønde Storck
Animation: Marie Louise Rasmussen
Producer & Concept: Mathilde Schytz Marvit

Lydfortællingen i Mellempassagen er skabt af Thirdspace:

Koncept og lyd: Miriam Nielsen
Speak: Josef W. Nielsen fra Teater Solaris

Tak til hjælp i opløbet til:
Otto Christensen (syning af sufter, malearbejde)
Jens Christensen (malearbejde)
Carla Witzel (malearbejde)

7) Tidsplan

Tidsplanen og de leverancer, der var lagt ind, blev overholdt og udstillingen åbnede som planlagt 31/3 2017.

8) Økonomi

Budget for udstillingen for eksterne lønninger, materialer og administration var på 1.500.000 kr. Hertil skal lægges interne lønninger.

Stop slaveri! blev støttet af følgende fonde og puljer:

Augustinus Fonden: 200.000 kr.

Knud Højgaards Fond: 250.000 kr.

Slots- og Kulturstyrelsen: 200.000 kr.

BUPLs kultur- og solidaritetspulje: 5.000 kr.

Se separat regnskab.

9) Projektets målsætninger

Første mål: 15.000 gæster besøgte særudstillingen.

Resultat: Der var ikke tæller ved indgangen til særudstillingslokalerne på Arbejdermuseet under *Stop slaveri!*, men museets frontpersonale oplyste i en evaluering i september 2017, og igen i januar 2018, at omkring 95% af museets almindelige besøgende også besøgte *Stop slaveri!*. Frontpersonalet oplyser også, at der kontinuerligt gennem hele udstillingsperioden har været besøg af såvel grupper som enkeltpersoner fra ind- og udland, som er kommet med det formål at opleve *Stop slaveri!*.

Andet mål: 2000 børn og unge deltager i et undervisningsforløb.

Resultat: 3008 elever deltog i et undervisningsforløb. Derudover brugte ca. 1000 elever udstillingen på egen hånd i skoletjeneste-regi.

Tredje mål: Museet afholder minimum 6 offentlige særarrangementer, bl.a. med fokus på aktuelle indsatsforanstaltninger for forbedring af arbejdsvilkår på globalt plan.

Resultat: Der er afholdt 10 særarrangementer i udstillingsperioden. Se afsnittet "Aktiviteter og events".

Mål: Der skrives 2 artikler/kronikker.

Resultat: Der er i alt skrevet 9 artikler/kronikker/indlæg om historisk og nutidigt slaveri med personale fra Arbejdmuseet som afsender. Se afsnittet "Artikler".